

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2022-12-05
Stockholm

Mål nr
M 6897-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-05-20 i mål nr M 659-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

TE

Motpart

Uddevalla Vatten AB, 556901-9655

Ombud: Advokatfirman Stangdell & Wennerqvist AB

SAKEN

Brukningsavgifter för allmän va-anläggning på fastigheten XXX i Uddevalla kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens tredskodom den 26 januari 2021 i mål nr M 2834-20.
2. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Uddevalla Vatten AB:s talan vad avser fakturorna med nr 1234529, 1245340 och 1256191 samt undanröjer mark- och miljödomstolens dom i den delen.

Dok.Id 1872783

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

3. Mark- och miljööverdomstolen bestämmer att TE till Uddevalla Vatten AB ska betala 5 130 kr jämte dröjsmålsränta enligt 3 och 6 §§ räntelagen på

- a) 833 kr 42 öre från den 29 mars 2019,
- b) 843 kr från den 30 juni 2019,
- c) 852 kr från den 30 september 2019,
- d) 852 kr från den 31 december 2019,
- e) 875 kr från den 31 mars 2020 och
- f) 875 kr från den 30 juni 2020,

allt till dess betalning sker.

4. Mark- och miljööverdomstolen avslår TE överklagande i övrigt.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

TE har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ogilla käromålet.

Uddevalla Vatten AB har bestritt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

TE har i allt väsentligt anfört samma grunder och omständigheter till stöd för sin talan som i mark- och miljödomstolen samt gjort sammanfattningsvis följande tillägg och förtydliganden. Hans fastighet har inte varit inkopplad till den allmänna va-anläggningen. Han har vidare inget avtal med Uddevalla Vatten AB. Eftersom Uddevalla Vatten AB inte har levererat någon tjänst till honom, så har han enligt konsumenttjänstlagen (1985:716) rätt att innehålla betalning tills tjänsten har levererats. Uddevalla Vatten AB:s krav saknar rättslig grund. Avgiftsskyldighet enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, föreligger endast för anläggningsavgifter, vilka utgör engångsavgifter. Så länge han inte har brukat några va-tjänster, så saknas möjlighet att ta ut brukningsavgifter av honom. Några driftskostnader för anläggningen kan inte uppbäras, eftersom den ligger djupt under marken. Han har heller inte kunnat ansluta fastigheten till det kommunala avloppsnätet eftersom den anvisade förbindelsepunkten, enligt den ursprungliga uppmärkningen, legat i den näraliggande bäcken.

Uddevalla Vatten AB har till stöd för sin inställning hänvisat till vad bolaget anfört i mark- och miljödomstolen med följande tillägg och förtydligande i frågan om förbindelsepunktens läge. Den va-uppgift rörande förbindelsepunkt för spillvatten för fastigheten Uddevalla XXX som tidigare har meddelats **TE** är korrekt och stämmer överens med de verkliga förhållandena på platsen. Förbindelse-punkten är förlagd ca 120 cm från den bäck som finns utanför fastigheten och drygt 30 cm innanför fastighetsgränsen. Det har således inte funnits något hinder för **TE** att ansluta fastigheten till den kommunala spillvattenledningen, vilket sedermera även skett.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Uddevalla Vatten AB ansökte vid mark- och miljödomstolen om stämning mot TE och yrkade att han till bolaget skulle förpliktas utge ett kapitalbelopp om 5 130 kr jämte viss ränta. Beloppet avsåg förfallna va-avgifter och var fördelat på sex fakturor. Efter att TE delgetts stämning, men inte inkommit med svaromål, meddelade mark- och miljödomstolen treds-kodom (mål nr M 2834-20). Treds-kodomen återvanns och mark- och miljödomstolen återupptog prövningen. I det återvunna målet utvidgade Uddevalla Vatten AB sin ursprungliga talan till att avse betalning för ytterligare tre förfallna fakturor. Mark- och miljödomstolen biföll käromålet i dess helhet. TE överklagade domen till Mark- och miljööverdomstolen, som inte meddelade prövningstillstånd, varvid TE överklagade Mark- och miljööverdomstolens beslut till Högsta domstolen, som i beslut den 30 maj 2022 meddelade prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen (mål nr Ö 744-22). Högsta domstolen anförde att i enlighet med principen om förbud mot reformatio in pejus borde mark- och miljödomstolen ha avvisat de yrkanden som framställdes först i återvinningsmålet och att det således i mark- och miljödomstolen hade förekommit rättegångsfel av sådant slag som kan antas ha inverkat på målets utgång.

Mark- och miljööverdomstolen har således, efter Högsta domstolens beslut, att pröva TE överklagande av domen i det återvunna målet.

Vad avser den del av mark- och miljödomstolens dom som hänför sig till bolagets utvidgade talan gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden. Eftersom det är fråga om en otillåten taleändring med hänsyn till den tidigare treds-kodomen borde mark- och miljödomstolen ha avvisat bolagets talan i den delen. Uddevalla Vatten AB:s talan vad avser fakturorna med nr 1234529, 1245340 och 1256191 ska därför avvisas och mark- och miljödomstolens dom i den delen ska undanröjas.

Vad avser TE överklagande i övrigt konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att TE fastighet är belägen inom verksamhets-området för den allmänna va-anläggningen. Förbindelsepunkt har upprättats och TE har erhållit ett meddelande därom, jfr 24 och 25 §§ LAV. Dessa omständigheter är ostridiga liksom den omständigheten att fastigheten i fråga inte har varit ansluten till va-anläggningen under den period som fakturorna avser. Möjligheten att påföra en fastighet bruksavgifter förutsätter emellertid inte anslutning eller faktiskt bruk utan avgiftsskyldighet kan föreligga även om fastighetsägaren inte använder den allmänna anläggningen, se t.ex. Svea hovrätts dom den 8 oktober 2013 i mål nr M 4291-13 samt Q, Vattentjänstlagen (2016, version 2, JUNO), s. 124. I frågan om TE är skyldig att betala de bruksavgifter som påförts honom gör Mark- och miljööverdomstolen således ingen annan bedömning än den som mark- och miljödomstolen har gjort. Vad TE i övrigt har anfört påverkar inte bedömningen. Hans överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2023-01-02

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv, Lars Olsson och Katarina Berglund Siegbahn samt tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent.

Föredragande har varit Richard Bexelius.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-05-20
meddelad i
Vänerns borg

Kärande

Uddevalla Vatten AB, 556901-9655

Ombud: Advokatfirman Stangdell & Wennerqvist AB

Svarande

TE

SAKEN

Ansökan om återvinning av tredskodom (M 2834-20)

DOMSLUT

TE ska till Uddevalla Vatten AB utge 7 811 kr jämte dröjsmålsränta enligt 3 och 6

§§ räntelagen (1975:635) på

- a) 833 kr 42 öre från den 29 mars 2019,
- b) 843 kr från den 30 juni 2019,
- c) 852 kr från den 30 september 2019,
- d) 852 kr från den 31 december 2019,
- e) 875 kr från den 31 mars 2020 och
- f) 875 kr från den 30 juni 2020
- g) 885 kr från den 30 september 2020
- h) 885 kr från den 30 december 2020
- i) 911 kr från den 31 mars 2021

Allt till dess full betalning sker.

TE ska vidare ersätta Uddevalla Vatten AB med 900 kr för bolagets
rättegångskostnader.

Dok.Id 520654

Postadress
Box 1070
462 28 Vänerns borg

Besöksadress
Hamngatan 6

Telefon
0521-27 02 00

E-post: mmd.vanersborg@dom.se
www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Uddevalla Vatten AB har yrkat att mark- och miljödomstolen måtte förpliktiga TE att till bolaget utge förfallna va-avgifter för fastigheten Uddevalla XXX, jämte dröjsmålsränta och ersättning för rättegångskostnader.

Mark- och miljödomstolen har bifallit käromålet genom tredskodom den 26 januari 2021 i mål M 2834-20. Sedan TE ansökt om återvinning har handläggningen återupptagits i nu förevarande mål.

YRKANDEN M.M.

Uddevalla Vatten AB har yrkat att mark- och miljödomstolen måtte förpliktiga TE att till bolaget utge ett kapitalbelopp om 7 811 kr inklusive mer-värdesskatt avseende förfallna va-avgifter för fastigheten Uddevalla XXX, jämte dröjsmålsränta på kapitalbeloppet enligt 3 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från vardera fakturas förfallodag tills dess full betalning sker enligt följande.

- a) 833 kr 42 öre (faktura nr 1170712) från den 29 mars 2019,
- b) 843 kr (faktura nr 1181289) från den 30 juni 2019,
- c) 852 kr (faktura nr 1191890) från den 30 september 2019,
- d) 852 kr (faktura nr 1202599) från den 31 december 2019,
- e) 875 kr (faktura nr 1214402) från den 31 mars 2020 och
- f) 875 kr (faktura nr 1223913) från den 30 juni 2020
- g) 885 kr (faktura nr 1234529) från den 30 september 2020
- h) 885 kr (faktura nr 1245340) från den 30 december 2020
- i) 911 kr (faktura nr 1256191) från den 31 mars 2021

Uddevalla Vatten AB har vidare yrkat ersättning för domstolens ansökningsavgift om 900 kr inklusive mervärdesskatt.

TE har bestritt käromålet.

Uddevalla Vatten AB har anfört bl.a. följande till utveckling av sin talan. Fastigheten Uddevalla XXX, vilken ägs (1/1) av TE är belägen inom av Kommunfullmäktige i Uddevalla kommun den 10 oktober år 2007 antaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Fastigheten utgör en småhusfastighet.

Avgiftsskyldighet enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) inträder för en fastighet inom kommunens verksamhetsområde när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för fastigheten och underrättat fastighetsägaren därom, enligt lagens 24-25 §§. Fastigheten Uddevalla XXX är sedan den 10 oktober 2007 belägen inom antaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten, vilket beslut sedermera vunnit laga kraft. Efter det att Uddevalla Vatten AB byggt ut den allmänna va-anläggningen i aktuellt område har bolaget upprättat och meddelat förbindelsepunkt för fastigheten den 29 april 2008 avseende spillvatten, respektive den 23 februari 2009 avseende vatten och spillvatten. Avgiftsskyldighet för fastigheten har sålunda inträtt för fastigheten enligt 24-25 §§ LAV. Fastigheten Uddevalla XXX, är inte fysiskt påkopplad den allmänna va-anläggningen avseende varken vatten eller spillvatten. Anläggningsavgift avseende vatten och spillvatten har dock erlagts av fastighetsägaren.

De debiterade va-avgifterna, utgörande fasta bruksavgifter, står i överensstämmelse med bestämmelserna i dels LAV, dels de av kommunen fastställda va-taxorna för år 2019, 2020 och 2021. Förutom att avgiftsbeloppet har justerats är taxorna likalydande i aktuella hänseenden. De aktuella fakturorna har förfallit till betalning och är oreglerade. Genom avgiftsskyldighetens inträde gäller inte endast en skyldighet att utge anläggningsavgift, utan även en skyldighet att utge de övriga avgifter som gäller enligt den kommunala va-taxan. TE är därför skyldig att erlagga betalning för de oreglerade va-avgifterna.

I förevarande fall är fastigheten inte ansluten till den allmänna va-anläggningen, vilket innebär att vatten- och avloppsleverans inte sker till och från fastigheten. Den

rörliga bruksavgift som enligt § 14.1 d) i va-taxorna avser sådan vatten- och avloppsleverans uttas därför inte för fastigheten. Av § 14.1 b) va-taxorna följer dock en skyldighet att utge en fast bruksavgift per år för småhusfastighet. Det anges i bestämmelsen uttryckligen att den avser "bebyggd fastighet utan mätare eller fastighet som ännu ej är påkopplad."

Den fasta kostnaden avser bl.a. driftskostnader för att den allmänna va-anläggningen skall kunna hållas tillgänglig och fungerande för fastigheterna inom verksamhetsområdet, så att anslutning kan ske närhelst sådant behov uppkommer. Dessa kostnader uppkommer oberoende av huruvida va-anläggningen nyttjas av den enskilda fastigheten eller ej. Den fasta bruksavgiften som följer av Uddevalla kommuns va-taxa är således inte beroende av huruvida faktisk inkoppling skett eller ej. Det innebär att även fastigheter som inte är inkopplade på den kommunala va-anläggningen har att utge ersättning för den fasta bruksavgiften, detta gäller som jämförelse även för t.ex. obebyggda fastigheter avsedda för bebyggelse.

Rätt att utta dröjsmålsränta för förfallen och reglerad fordran följer av § 20 i va-taxorna, såväl som av 3 § och 6 § räntelagen.

Avgiftsskyldighet enligt LAV föreligger, och därav en skyldighet att utge fasta bruksavgifter enligt § 14.1 b) respektive tillämplig va-taxa.

TE har anfört bl.a. följande till utveckling av sin talan.

Något avtal mellan honom och Uddevalla Vatten AB avseende vattenleveranser/avlopp finns ej. Någon tjänst, vattenleverans eller annat, har inte utförts av Uddevalla vatten AB, ha är inte ansluten till det allmänna vatten/avloppsnätet, så det föreligger inte någon betalningsskyldighet för bruksavgifter. Då det enligt konsumentköplagen inte föreligger något avtal är han inte betalningsskyldig för påminnelseavgifter, räntor med mera. Leverans av vatten och avlopp är en konsumenttjänst. Enligt i Konsumenttjänstlagen § 19, som säger att har inte tjänsten utförts, har han rätt att innehålla betalningen för tjänsten till dess tjänsten utförs, vilket när det gäller renhållning, inte kan utföras i efterskott

Avgiftsskyldighet enligt LAV inträder endast för anslutningsavgifter. Enligt §2 är detta en engångsavgift. En brukningsavgift tas ut av brukare, så länge han inte är någon brukare har han ingen skyldighet att betala någon brukningsavgift. Han har heller aldrig överenskommit om att den erlagda anslutningsavgiften skulle medföra ett utökat betalningsansvar för något annat. Det finns heller inget stöd i LAV för detta. (LAV §24-25). Driftskostnader för anläggningen kan inte uppbäras då denna ligger djupt under mark.

Någon överenskommelse om påminnelseavgifter och ränta finns ej (konsumentköplagen).

Mark- och miljödomstolen ska pröva om anläggningsavgiftsskyldighetens inträde medför en skyldighet att utge framtida avgifter enligt den kommunala VA-taxan, Då fastigheten ej är inkopplad och ej nyttjar anläggningen. och varför detta gäller för vissa fastigheter inom kommunen eller endast för några fastigheter.

Mark- och miljödomstolen ska pröva om Uddevalla kommun i § 14 1 b VA-taxan har rätt att ta ut fast avgift för en konsumenttjänst som inte levereras. Frågan är om den kan anses vara en förtäckt personlig skatt, vilket Uddevalla kommuns representant sade i tidigare mål M 1209 - 17, vilken enligt regeringsformen ej får uttagas av kommuner. Fastigheten erlägger fastighetsskatt för kommunens kostnader för fastigheten.

Mark- och miljödomstolen ska avvisa Uddevalla Vatten AB:s ställda krav på fastigheten XXX i sin helhet och ta bort KFM:s beslut och anmärkningar i anledning av detta beslut och att tidigare utmätta belopp återbetalas till honom. KFM del är återbetald, Uddevalla vatten har ej återbetalt, samt att alla gamla fakturor krediteras och att det meddelas mig.

- att, om mark- och miljödomstolen finner att det finns några anläggningar utförda för bortförande av dag/spillvatten, så skall jag inte vara avgiftsskyldig för detta förän dessa anläggningar är utförda och meddelade mig.

DOMSKÄL

Målet har med stöd av 42 kap. 18 § 1 st 5 p rättegångsbalken avgjort målet utan huvudförhandling och med stöd av 2 kap. 4 § 2 st lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar gjort detta i sammansättningen en ordförande (juristdomare) och ett tekniskt råd.

Uddevalla Vatten AB har i återvinningsmålet i mark- och miljödomstolen utvidgat sin talan till att avse inte bara de sex fakturor som var förfallna till betalning när bolaget ansökte om stämning i mål M 2834-20, utan även tre senare fakturor. Detta får anses vara en tillåten taleändring jämlikt 13 kap 3 § 1 st 3 p.

Skyldighet att betala avgifter för en allmän va-anläggning regleras i 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen. Enligt bestämmelsens första stycke ska en fastighetsägare betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom en va-anläggnings verksamhetsområde och med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses på annat bättre sätt. Avgiftsskyldigheten inträder när huvudmannen har upprättat förbindelsepunkt och informerat fastighetsägaren om denna enligt 12 § samma lag.

Fordran enligt vattentjänstlagen anses utgöra en konsumentfordran, varför en preskriptionstid om tre år anses gälla för en sådan fordran. Betalningsansvar förutsätter emellertid inte avtal mellan parterna då sådant ansvar följer direkt av vattentjänstlagen.

Avgiftsskyldighet enligt vattentjänstlagen avser såväl anläggnings- som bruksavgifter. En anläggningsavgift (engångskostnad) ska täcka kostnaden för att ordna en allmän va-anläggning. Bruksavgifter (periodiska avgifter) ska täcka drifts- och underhållskostnader samt sådana kapitalkostnader m.m. för anläggningen som inte täcks av anläggningsavgift, se 2 § vattentjänstlagen.

Avgiftsuttaget ska återspegla en fastighets nytta av den allmänna va-anläggningen. Fastighetsägarens egen uppfattning om behovet av vattentjänster tillmäts inte någon självständig betydelse. Nyttan av anläggningen består främst i att den finns tillgänglig för en brukarfastighet och kan användas när det skulle behövas. En anläggning måste sålunda dimensioneras för att fullt ut kunna tillgodose detta behov. Huvudmannen har erfarenhetsmässigt främst fasta kostnader för att hålla den allmänna va-anläggningen tillgänglig för brukarkollektivet. Dessa kostnader är i stort sett oberoende av i vilken utsträckning en enskild abonnent använder anläggningen. Mot den bakgrunden innebär det inte någon konflikt med principen om avgiftsskyldighetens fördelning efter nytta att av varje abonnent ta ut ett visst minsta bidrag till täckande av fasta kostnader för anläggningen oavsett i vilken omfattning anläggningen används i det enskilda fallet. I praxis har godtagits att en relativt stor del av bruksavgiften tas ut i form av en fast avgift. Åberopade och gällande va-taxor ger kommunen rätt att ta ut de fasta avgifter som omfattas av kommunens talan.

Rätt till dröjsmålsränta föreligger på av Uddevalla Vatten AB åberopade grunder.

Mark- och miljödomstolen har i detta mål, som avser en ansökan från Uddevalla Vatten AB, inte möjlighet att förordna rörande kronofogdemyndighetens handläggning av tidigare angelägenheter.

Vid angivna förhållanden ska käromålet bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 10 juni 2021

Göran Stenman

I avgörandet har deltagit rådmannen Göran Stenman och tekniska rådet Sören Karlsson